

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא מה.

עין משפט
נר מצוה

עא א מיי פ"ג מהל'
גזילה ואבידה הלכה
ד סמג עשין עג טו"ע
ח"מ ס' שבו סעיף א'
עב ב מיי פ"ה מהל'
מוקדש מוקדש הלכה י'
סמג עשין סו:
עג ג ד מיי שם פ"ד
הלכה ד סמג שם
טו"ע ח"מ ס' שו סעיף
ח:

מוסף רש"י

מכור. ולא יסקל, דענין
מיתה והעמדה בדין שיהא
שיון כחשד (קמח סו).
מוחזר. ופטור שומר
(שם). דאמר ליה אי
אהדרתיה כו'. כשור
שהמית הוא דלמך אין
מוחזר משום דלמך ליה
האי אסור הנאה לאו
לפניך דלמך עליה ממילא
הוא כגון חמץ בפסח, אלא
אם קטלתי צידים
שהנחתו לך, דאי הוא
גבאי אלא מעריקתא ליה
לחגמא כו' (שם).

מכור. פי' בקונטרס לרדיא ומשגגמר דינו אינו מכור דלסור
בהנאה ואפילו ר"ת דמפרש *א* דמחיים לא מיתסר מ"מ הרי
אסור להשהותו לענות דינו וצמחורה אחת פרש"י מכור מכור דלמך
ליה מוכר היה לך לשוחטו כיון שידעת שהרג ואת הוא דלפסדת
אנפך ולא הוי מקח טעות וא"ת

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ואיפא כשנגמר דינו דקמני אינו
מכור מסתמא יודע שנגח ושגגמר
דינו דומיא דרישא שידע שהרג
וא"כ ליהוי מעות מתנה כמו במקדש
אחומר וי"ל שאין הכל בקיזין בדין
שור הנסקל וצבור שיכול להשהותו
לעשות צו מלאכתו או אפילו לשחטו
סבור דשרי: **דאם** בן ציפא
בחמין בפסח. פי"ה ואנן ק"ל בהגות
[ע"א] (לקמן דף טז): דלרבנן אומר
הרי שך לפניך דקמני צרייתא גזל
חמץ ועבר עליו הפסח שור והחזירו
עד שלא נגמר דינו אומר לו הרי שך
לפניך אצל משגגמר דינו לא והאי
סבא לרבנן דאמר דשמיטתא ליה וקמני
דחמץ בפסח מודו וקשה לפירושו
דסוגיא דהכא אימא נמי התם צהאי
שמעתא ומוכח התם דרבה שדחה
ואמר דכ"ע אומרים צאיסורי הנאה
הרי שך לפניך מלמל פליגי בחמץ
פסח לא היה יודע אותה צרייתא
אלא רבה צר שמואל הציאה ואמר ליה
רב חסדא אי משכסת ליה לא תימא
ליו ואורי" דייק מלמל פליגי בחמץ
שלא הייתי יכול לטעות ולהעמיד
מחלוקתם במילתא אחריתי:

השתא אתפסרתה לרוראי.

פי' הקונטרס אתפסרתה
צידים שמסרו לך"ד לדנו צסקילה
ולכן אין יכול לומר לו הרי שך
לפניך לפי שהתפסו צידים והשתא
לפי זה נוכל להעמיד כל הצבא
דמתי' בהגות קמא (לקמן ד' טז): כרבנן
דרבי יעקב לפי דמיו (ה) דרבא ושור
היואל לסקל דקמני צמתי' דהתם
דא"ל הרי שך לפניך כגון שתפסוהו
צ"ד מאלהין ומיהו רש"י פי' שם
שאין מעמיד כרבנן רק רישא אצל
הסיפא דשור היואל לסקל דמתימין
לא אחיא כרבנן אלא כר' יעקב דוקא
וזה פי' משום שרואה להעמיד שור

היואל לסקל דמתימין צתפסה צידים ליד צ"ד דומיא דצרייתא
דהיינו צתפסו צידים וקשה לפירושו דאם זה היואל לא הוי היק
ניכר אפילו אתפסיה צידים לא יתחייב ואם הוא ניכר אפילו תפסו
צ"ד מאלהין למה יפטר וי לא היה לו לשמור צידם חשד היק ניכר
ועוד דאם הוא פטור כשתפסו אותו מאלהין *א* כשתפסו אותו
צידים נמי פטור דסוף סוף אפילו לא היה מתפסו צידים היו תופסים
אוחו מאלהין ולא הפסידו צעלים בהתפסותו כלום ונראה לר"י דבתפסוהו מאלהין נמי חייב דמה שנופל ליד צ"ד חשבו היק ניכר וכיון דעל
ידי פשיעה נפל ליד צ"ד חייב ולא יכול לומר הרי שך לפניך כמו צמץ ועבר עליו הפסח שהוא היק שאינו ניכר הלכך יכול לומר שם
הרי שך לפניך ור' יעקב לא חשבו היק ניכר מה שנופל ליד צ"ד וגמרו את דינו כיון שאפילו לא בא לידם היו גומרין את דינו ונמלא שאינו
מפסיד ע"י שצא לידם אלא כאילו גמרו דינו שלא צמץ חשד לפי שגם אז היה נאסר והוי היק שאין ניכר ולכן יכול לומר לו הרי שך
לפניך כמו צמץ ועבר עליו הפסח ואי אהדרתיה לאו נתינת טעם הוא שהיה יכול להצילו ע"י כך שאין תלוי בזה כמו שפ"ה אלא כלומר לא
היו גומרין דינו שלא צמץ ועכשיו גרמת שנתפס צידם וגומרין דינו ע"י מה שנופל צידם וכיון שנפסד ע"י מה שנופל צידם חשד היק ניכר
ולא תוכל לומר הרי שך לפניך וכן משמע בהניקין (גיטין ד' נג): דבהיק ניכר אין יכול לומר הרי שך לפניך דפריך ממתני' דגזל מטבע
ונפסל כו' ואי אמרת היק שאין ניכר שמה היק פי' משום דחשד כאילו ניכר אמאי אומר ליה הרי שך לפניך גזל הוא וממוגא מעליא
ציי לשלומי כי אין זה ממון שגזל כיון שחשבו כאילו ההיק ניכר צו שאין לך שניו גדול מזה אילו היה ניכר ושור תם דמיוק צרשות שומר
אפילו קודם גמר דין אם יחזירו שומר לצעלים לא יפטר צדן כיון דמיוק ע"י פשיעה שומר ונפל צרשות ניזק להחליט לו מיד לר"ע
להשתעבד צו ולרבי ישמעאל לגבות מגופו והוה ליה היק ניכר שהוא מופסד שנפל צרשות אחרים ולא יכול לומר הרי שך לפניך כמו שיכול
לומר צבור שהרג אפילו לאחר גמר דין לר' יעקב ולרבנן קודם גמר דין וצמץ לכ"ע: **אלא** שור בר מענה הוא. ואפילו דרשין צעלמא
כתיבת צעלים כך מיתת השור להך מילתא אין סבא לרורשו: **חמץ** שור שנגח חמץ. הוא הדין דהוה מצי למימר כולן פטורים שמימין
מעולה חוץ משואל דחייב צאונסים: **אפילו** ב"הו חוץ משואל דחייב צאונסים: **אפילו** ב"הו חוץ משואל דחייב צאונסים: **אפילו** ב"הו חוץ משואל דחייב צאונסים:

מכור. הוא לרדיא: הקדשו מוקדש. ונפקא מיניה דאי מיתנה
מיניה מעל: מוחזר. ואע"ג דשקלי ליה צי דינא הוי שומר פטור
דלא כשהחזירו שור מעליא הוא: אינו מוקדש. דלאו צרשותיה
דמריה קאי ללקדושיה: אין אומרין צאיסורי הנאה הרי שך לפניך.

הפסח והחזירו אינו מוחזר: דא"ר.
לרבנן אין אומרין: ליפלו. רבנן
צמץ בפסח ולימרו דחייב ואנן קיימא
לן בהגות ע"א (לקמן ד' טז): דלרבנן
אומר לו הרי שך לפניך דקמני גזל
חמץ ועבר עליו הפסח והחזירו וכן
שור עד שלא נגמר דינו אומרין לו
הרי שך לפניך אצל משגגמר לא
והא סבא לרבנן הוא דשמיטתא ליה
וקמני דחמץ בפסח מודו דלמתימין
צאיסורי הנאה הרי שך לפניך אלא
דכילי עלמא למתימין צאיסורי הנאה
הרי שך לפניך היכא דאיסורא
ממילא אחא ליה כגון חמץ בפסח
ולא מצי א"ל האי לאו מידי הוא אצל
הכל משום הכי אמרי רבנן אינו
מוחזר דלמך ליה אתפסמיה לתוראי
כו' והזיקא צדידים הוא שהציאו לצי
דינא. והאי דנקט אי אהדרתיה ניהליה
לאו משום דחיובא דלא אהדרתיה
הוא דא"ר צמץ בפסח נמי לימא ליה
אי אהדרתיה ניהליה הוא אפילו ליה
ועוד לר' יעקב נמי נהי דגומרים דינו
של שור שלא צמץ נמימא ליה אי
אהדרתיה ניהליה הוא שחיטתא ליה
אלא דלמך אהדרתיה לא מחייבי ליה
רבנן דהא קמהדר ליה השתא ואמתימין
צאיסורי הנאה הרי שך לפניך אלא
חיובה משום דהוליו לך"ד צידים
והכי קאמר ליה לא היה לך להוליכו
לך"ד דאי הוא צדי הוא מערקא
ליה מייניהו: סוף סוף מיגמר הוה
גמרי ליה לדיניה. הלכך הוה ליה
היקא דממילא ולא צידים: מה
צעלים צפניהם. כדכתיב עד עמדו
לפני העדה למשפט (צמדר לה): אי
דנטריס. שמירה מעולה: כולו
נמי ניפטור. מדמי שור צר משואל
דחא אנוסין הס: שמירה פחוסה.
דלת שיכולה לעמוד צרות מצויה:
כלסא ליה שמירתו. דאין עליו

להתחזק בשמירתו ודי צדן ולא פשיעה היא הלכך לגבי צעלים פטור
מדמי שור דחא סגי ליה בשמירה פחותה וציי כפרה: והני לא כלסא
שמירתן. שחייבין היו להתחזק בשמירתו שיהא שמור לצעליו ופשיעה
היא מדי דהוה אגביה ואבידה: כמאן אי כר"מ. דלמך דמתימין [ע"כ]
מועד לא סגי ליה בשמירה פחותה ומשום הכי נמי קמני משלמין כופר:

דאמר

אוחו מאלהין ולא הפסידו צעלים בהתפסותו כלום ונראה לר"י דבתפסוהו מאלהין נמי חייב דמה שנופל ליד צ"ד חשבו היק ניכר וכיון דעל
ידי פשיעה נפל ליד צ"ד חייב ולא יכול לומר הרי שך לפניך כמו צמץ ועבר עליו הפסח שהוא היק שאינו ניכר הלכך יכול לומר שם
הרי שך לפניך ור' יעקב לא חשבו היק ניכר מה שנופל ליד צ"ד וגמרו את דינו כיון שאפילו לא בא לידם היו גומרין את דינו ונמלא שאינו
מפסיד ע"י שצא לידם אלא כאילו גמרו דינו שלא צמץ חשד לפי שגם אז היה נאסר והוי היק שאין ניכר ולכן יכול לומר לו הרי שך
לפניך כמו צמץ ועבר עליו הפסח ואי אהדרתיה לאו נתינת טעם הוא שהיה יכול להצילו ע"י כך שאין תלוי בזה כמו שפ"ה אלא כלומר לא
היו גומרין דינו שלא צמץ ועכשיו גרמת שנתפס צידם וגומרין דינו ע"י מה שנופל צידם וכיון שנפסד ע"י מה שנופל צידם חשד היק ניכר
ולא תוכל לומר הרי שך לפניך וכן משמע בהניקין (גיטין ד' נג): דבהיק ניכר אין יכול לומר הרי שך לפניך דפריך ממתני' דגזל מטבע
ונפסל כו' ואי אמרת היק שאין ניכר שמה היק פי' משום דחשד כאילו ניכר אמאי אומר ליה הרי שך לפניך גזל הוא וממוגא מעליא
ציי לשלומי כי אין זה ממון שגזל כיון שחשבו כאילו ההיק ניכר צו שאין לך שניו גדול מזה אילו היה ניכר ושור תם דמיוק צרשות שומר
אפילו קודם גמר דין אם יחזירו שומר לצעלים לא יפטר צדן כיון דמיוק ע"י פשיעה שומר ונפל צרשות ניזק להחליט לו מיד לר"ע
להשתעבד צו ולרבי ישמעאל לגבות מגופו והוה ליה היק ניכר שהוא מופסד שנפל צרשות אחרים ולא יכול לומר הרי שך לפניך כמו שיכול
לומר צבור שהרג אפילו לאחר גמר דין לר' יעקב ולרבנן קודם גמר דין וצמץ לכ"ע: **אלא** שור בר מענה הוא. ואפילו דרשין צעלמא
כתיבת צעלים כך מיתת השור להך מילתא אין סבא לרורשו: **חמץ** שור שנגח חמץ. הוא הדין דהוה מצי למימר כולן פטורים שמימין
מעולה חוץ משואל דחייב צאונסים: **אפילו** ב"הו חוץ משואל דחייב צאונסים: **אפילו** ב"הו חוץ משואל דחייב צאונסים:

(א) לקמן ע"א: טז: (ב) לקמן ע"א: טז: (ג) [לעיל מד: ושי"ג],
לד: (ד) [ע"י חוס' פנהדרין]
[ע"י: ד"ה צבור ומוספות]
וצחים ע: ד"ה אפי"ל,
(ד) [קדושין מו: (ט) ט"ז]
כשתפסיהם.

תורה אור השלם

1. ואם שור נגח הוא
מחמל שלשם והעדר
בבעליו ולא ישמרו
והמית איש או אשה
השור יסקל וגם בעליו
ימות: שמות כא כט

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה השתא וכו'
לפי דמיו דרבה ושור:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מכור כו'.
דמחיים לא סתרי. ע"י
וצחים ע"א ע"ה מודה
אפילו:

רבינו חננאל

אמר רבינו לא דכילי
עלמא אומרין באיסורי
הנאה הרי שך לפניך.
[נהדרן עלך שור שנגח ד'
[ד']]